

Circwaste - Jyväskylän käyttäjälähtöiset kokeilut – osahanke

(1.10.2016 - 31.12.2023)

Outi Manninen

Ympäristöasiantuntija

Jyväskylän kaupunki



LIFE 15 IPE FI 004
CIRCWASTE-FINLAND



JYVÄSKYLÄ

Esityksen sisältö

Mitä?

Miten?

Miksi?

Esimerkkejä
kokeiluista



Keksi, karsi, korjaa ja kierrätä

– Tule mukaan ideoimaan uusia kokeiluja jätteen vähentämiseen, kierrätykseen, lajitteluun sekä uusio- ja yhteiskäyttöön!

CIRCWASTE C14-osahanke

JYVÄSKYLÄ

A blue abstract graphic consisting of several concentric, curved bands of varying shades of blue, located in the bottom right corner of the slide.

Osahankkeen tavoitteet



Vähentää jätettä ja lisätä materiaalien
lajittelua & kierrätystä



Kannustaa uusio- ja yhteiskäyttöön



Toteuttaa resurssiviisaus-kokeiluja, jotka
muuttavat ihmisten käyttäytymistä
kiertotalouden suuntaan



Hanke toteutuu kolmessa vaiheessa kokeilujen kautta

1. Ideakilpailu: Pyydetään kuntalaisilta, yhteisöiltä ja yrityksiltä uusia ideoita jätteen vähentämiseen, kierrätykseen, lajitteluun sekä uusio- ja yhteiskäyttöön

2. Asiantuntijaraati valitsee parhaat ideat ja jalostaa niistä toteutettavat kokeilut

3. Suunnitellaan toteuttajan kanssa kokeilun toteutus → Kokeilut käyntiin

4. Kokeilujen raportointi ja tulosten analysointi → Pyritään kehittämään toimintaan eteenpäin ja skaalaamaan ratkaisuja



KOKEILUT

ketterästi kehitysideasta
ratkaisuehdotukseksi ja testaukseen

KÄYTTÄJÄLÄHTÖISYYS,
OSALLISTAMINEN,
SITOUTTAMINEN

OPPIVA TESTAAMINEN,
TEKEMÄLLÄ OPPIMINEN

“BUSINESS AS USUAL”
AJATTELUN
HAASTAMINEN

RESURSSIVIISAUDEN JA –
TIETOISUUDEN SEKÄ
KIERTOTALOUSAJATTELUN
LEVITTÄMINEN





KOKEILLAAN

**Opitaan
kokeilemalla**

1. jakson käyttäjälähtöiset kokeilut:

- Biokaasuautoilu tutuksi
- Laitelainaamo-sovellus
- Kiertävä korjaus- ja pulinapaja
- Siivouspäivä 2.0
- Puutarhajäte mullaksi -palvelu
- Muovin keräyskokeilu taloyhtiöissä
- Opiskelijatalon "kierrätyskontti"



LIFE 15 IPE FI 004
CIRCWASTE-FINLAND

KÄYTTÄJIEN IDEOITA

Taloyhtiöiden muovinkeräys ja –lajittelu- kokeilu

Tavoite: Vähennetään muovin määrää sekajätteessä mahdollistamalla muovin kierrätys taloyhtiössä.

Kokeilu: Muovin kierrätys lisääntyy taloyhtiöissä yhtiökohtaisten muovinkeräysastioiden ja neuvonnan avulla.

Toteutus: Kokeilussa (1kk) viisi taloyhtiötä (194 asuntoa), joiden jätekatoksiin tuotiin erillisastiat pakkausmuoville. Asukkaille tarjottiin lajitteluohjeistusta ja -opastusta. Muovinkeräys-astioihin lajiteltu jäte analysoitiin kokeilun onnistumisen todentamiseksi.

Tulokset: Yhteensä kokeilun aikana muovijäteastioihin kerättiin 129 kg jätettä, josta kuitenkin **yli puolet oli muuta kuin kierrätyskelpoista muovia**, mm. biojätettä, lasia, metallia jne. → Muovinkeräyskokeilu epäonnistui, koska lajittelussa ei onnistuttu.

Mitä opittiin? Vastaavissa kokeiluissa vapaaehtoisuuteen ja taloyhtiön sitoutumiseen perustuvilla kokeiluilla voi olla paremmat onnistumisen mahdollisuudet. Myös asuntojen sisätiloissa olevat lajitteluastiat ja tehokkaampi neuvonta voi lisätä lajitteluinnokkuutta ja parantaa lajittelun tasoa.



Kuva: kuvapankki Pixabay

Opiskelijatalon “kierrätyskontti”

Tavoite: Kokeilussa haettiin ratkaisua siihen, ettei jätekatoksiin kertyisi enää muuttojen yhteydessä käyttökelpoisia kodin tarvikkeita, huonekaluja, astioita tai kodin tekstiilejä vaan tavarat päätyisivät uusien asukkaiden käyttöön.

Kokeilu: Luodaan helppokäyttöinen toimintamalli / järjestelmä, jolla tavara vaihtaisi omistajaa muuttojen yhteydessä. Kokeilussa testataan järjestelmää käytännössä.

Toteutus: Koas Booking -palveluun luotiin kirpputoriosio asukkaiden käyttöön tavaravaihtoa helpottamaan. Kokeilussa testattiin myös kierrätyshuonetta, johon käyttökelpoista tavaraa saattoi lahjoittaa.

Tulokset: Koas Booking –kirpputori alkoi toimia jo kokeilun aikana erinomaisesti ja **tavara vaihtoi omistajaa pääasiassa ilman kierrätyshuoneen käyttöä**. Kokeilun avulla työstetty palvelu jäi elämään Koas:n Booking-palveluun. **Ylimääräisen tavarin määrä jätekatoksissa väheni.**

Mitä opittiin?

- Palvelun löytäminen ja sen käyttö vaatii **muistuttelua**
- **Ohjeistus on tarpeen**
- Jo olemassa olevaan järjestelmään integrointi toimivaa



Kuva: <https://www.koas.fi/fi/koas-living/koas-kirpputori/>



KOKEILLAAN

**Opitaan
kokeilemalla**

2. jakson käyttäjälähtöiset kokeilut:

- Lajittelu helpoksi kotitalouksissa
- Arjen ilmastoteot Jyväskylässä
- Kimppakyydit ja yhteiskäyttöautot käyttöön
- Kestävämpi ateriapalvelu
- Eroon kertakäyttömuovista – turha muovi pois terveydenhuollosta
- Kiertovesi hyötykäyttöön



LIFE 15 IPE FI 004
CIRCWASTE-FINLAND

KÄYTTÄJIEN IDEOITA

Lajittelu helpoksi kotitalouksissa

- **Tavoite:** Kotitalouksien jätteiden lajittelun parantaminen lajitteluastioiden päivittämisen ja lajitteluohjeistuksen avulla
- **Kokeilu:** Onko asuntojen lajitteluastioiden lukumäärällä ja tehostetulla neuvonnalla merkitystä asukkaiden lajitteluintoon?
- **Toteutus:** JAPA ry yhteistyössä Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:n kanssa: mukana kolme taloyhtiötä. Kokeilu toteutettiin osana opinnäytetyön tutkimusta, kahteen taloyhtiöön lisättiin jäteneuvontaa ja toiseen näistä lisäksi huoneistokohtaiset lajitteluastiat (kokeilutalo). Yksi taloyhtiöistä toimi kontrollitalona.
- **Tulokset:** Sekajätteen määrä väheni kaikissa taloissa, kuitenkin enemmän vertailu- ja kokeilutaloissa. → Lajitteluastioiden vaihdolla ja jäteneuvonnalla oli positiivinen vaikutus asukkaiden lajitteluinnostukseen
- **Mitä opittiin?** Jätteiden lajittelun mahdollistavat ratkaisut tulisi huomioida asuntojen rakennus- tai remontointivaiheessa. Myös asianmukainen ohjeistus lajittelulle on tärkeää lajittelun onnistumisen kannalta.



Kuva: Petra Thüren

Lue lisää hankkeen verkkosivuilta:
<https://www.jyvaskyla.fi/hankkeet/circwaste/kokeilut>

Kiitos!

Outi Manninen
outi.manninen(at)jyvaskyla.fi
040 5653 066



LIFE 15 IPE FI 004
CIRCWASTE-FINLAND

